

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Joi'a si Dumineca.

Pretulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 46.

Dumineca, 20 8 Iuniu

1880.

Kossuth si Maghiarii Clusiani.

Brasiovu 19/7 Iuniu.

Ludovicu Kossuth, esilatulu voluntariu dela Ba-
rone, a facutu intr'uná din ultimele sale convor-
o interesanta si caracteristica observare. Elu
adeca cátra Emiliu Abrányi, cá „scie fórté
ne, cá Clusiulu este unu orasiu ungurescu, dér'
colo fiecare intielege romanesce.“

Prin asertiunea acést'a Kossuth a voitu se a-
te cá in Ardealu merge reu cu maghiarisarea,
cá la dincontra n'ar' intielege intregu Clusiulu ro-
manesce. „Curiosu lucru“, escláma organulu aris-
ocraticu din Clusiu, „foile romane nedenuntia, cá
despretiuimu limb'a romana si cá voimu se scur-
támu pe Romani in intreuintiarea ei, ear' Kossuth
observa la noi, cá ne romanisámu!“

Intr'adeveru Kossuth le-a facutu prea mare o-
scláma Clusianiloru prin aceea, cá le atribuie unu in-
teresu atátu de viu pentru limb'a ce-o vorbesce
majoritatea absoluta a poporatiunei ardelene. Clu-
siulu care voiesce se tréca si astadi, déca nu de
capitála, — cáci la rolulu acést'a a renuntyatu inca
dela 1865 — dér' celu puçinu de centru, de unu
regulariu alu vietiei politice si sociale a Ardelului
ar' trebui, credemu, se se nisuiésca a cunósce si a
vorbi cátu mai bine limb'a poporului celui mai
numerosu din aceste „párti ardelene.“ Asia ar'
trebui se fia déca ar' domni o fratiésca intielegere
entre popórele ardelene.

Din nenorocire inse nu este asia si Kossuth a
scututu o mare nedreptate Maghiariloru din Clusiu
scédu cá ei s'ar' interessá si de limb'a romana.
„Kelet“ conjura pe „marele patriotu“, cá se nu
ar' dé credientu unoru informatiuni de felulu
acést'a scriindu: „Lucrulu nu stá asia si e bine,
cá o potemu spune, cá intre diece Clusieni abia se
scututu unulu, care se intieléga ceva romanesce si in-
tre o suta abia unulu, care se vorbésca romanesce.“

„Déca Kossuth — adauge „Kelet“ — si-ar'
trage informatiunile sale dintr'unu isvoru mai demnu
de credintia, ar' sci, cá Clusiulu e atátu de
maghiaru in conducerea, in membrii sei, in admi-
nistratiune, societate, intelegintia si in clasele sale
muncitóre, încátu abia Szeghedinulu póte se concure
cu elu in privint'a maghiarismului.“

Nu se va gasi nici unu Romanu din cáti 'si
sclámescu in adeveru limb'a si nationalitatea, care se
nu gasésca, cá este fórté naturalu si justu cá Ma-
ghiarulu se fia Maghiaru din crestetu pëna in talpi,
cá Clusiulu se emuleze cu Seghedinulu in a se
mandri, cá este unu orasiu „tyisztás“ maghiaru.
Dér' in ce referintia sta cunóscearea limbei roma-
nescei cu calitatea de a fi Maghiaru? Fara a negá
cá Clusiulu ar' fi unu orasiu maghiaru, Kossuth
sustiene cá acolo toti pricepu romanesce; de ce
Clusianii se semtu prin acést'a ofensati in sentiulu
loru de Maghiaru?

E claru, cá Kossuth a voitu se le impute Clu-
sianiloru prin acele cuvinte, cá nu facu nimicu
pentru maghiarisarea Ardealului, cáci la dincontra,
cu ei ar' trebui se vorbésca romanesce, cá Romanii
unguresce si e fórté tristu, cá Maghiarii din Clusiu
scututu o placere a poté respunde „marelu patriotu“
cá intre o suta abia unulu vorbesce romanesce si
clásii isi implinescu cu conscientiositate missiunea
loru maghiarisátóre.

Kossuth vede unu periculu pentru maghiarismu
maghiaru si in aceea, déca unu orasiu incungiuratu
totu de sate romanesce cá Clusiulu pricepe limba
romana, ce se mai dicemu apoi noi Romanii despre
pericolele, ce aminentia esistent'a nóstra nationala,
déca camer'a si guvernulu maghiaru ne silescu nu
scututu a intielege, ci si a vorbi limb'a maghiara?

Departu amu ajunsu in tier'a acést'a nenorocita
in anulu Domnutui una miia optu sute si optu-
zeci, déca se proclama de o crima comisa in con-

tra maghiarismului a pricepe romanesce. De ce
ómeni scelerati nu trebuie se tréca inaintea unui
Maghiaru „adeveratu“ acei Romani — si nume-
rulu loru este milionu — cari cunoscú numai limb'a
loru dulce stramosiésca? Déca in Ardealu este o
crima a pricepe romanesce, unde va se ajungemu,
pentru Dumnedieu?

Consecintiele ce le póte avé curentulu acést'a
nefericitu de maghiarisare violenta sunt necalcula-
bile. E bine, cá celu puçinu Maghiarii nu ne
lasa in dubiu despre ceea ce voiescu cu noi. Cu-
noscédu pe Maghiarulu adeveratu suntemu in po-
sitiune de ai poté contrapune pe Romanulu adeve-
ratu.

Cronic'a evenimentelor politice.

Nóu'a lege privitóre la regulara p o-
sessiunei in Transilvani'a a si
fostu asternta inaltei sanctionari. Acést'a lege
impoternicesce pe guvernulu de a regulá insusi pe
calea ordonantieloru procedur'a in afacerile de re-
gulara posesiunei precumu si de a luá celelalte
mesuri necesarie. Cu redactarea ordonantie
asupra procedurii a fostu insarcinatu deputatulu Bok-
ross, ear' celelalte ordonantie le va redactá judeca-
toriulu dela curtea de cassatiune Emericu Szent-
györgyi.

Redactiunea diarului „Pesti Napló“ ci-
tandu pasagiile din urma ale articulu nostru din
Nr. 44 privitoriu la legea agrara face urmatórea
nota: „Este dator'a dirigatoriiloru de a luminá
in obiectulu acést'a pe poporu cum se cuvine, cá
se nu se póta intreuintiá legea spre asemeni agi-
tatiuni periculóse.“ Fói'a pestana nu s'a potutu
retiené de a nu face órecari observatiuni la cuvinte
nóstre si deórece nu le póte combate in modu
obiectivu iea refugiu la suspitiunari, o metoda a-
cést'a care numai cavalérésca nu se póte numi.

De candu se privesce de agitatiune simpla con-
statata a adeverului? Ori cá se nu ne mai fi er-
tatu nici aceea de a dice cá o lege séu alt'a este
amenintiatóre pentru noi? Déca amu constatatu, cá
responsabilitatea pentru viitoriu zace numai pe u-
merii Maghiariloru, nu amu spusú numai unu ade-
veru facticu? Cine va poté dá vin'a Romaniloru
transilvani pentru acte'e unei diete, in care ei nu
sunt representati? Cine ne va face pe noi res-
ponsabili pentru decadent'a Transilvaniei, ce se
seme atátu de amaru dela 1867 incóce? Déca in
fine amu disu, cá póte va sosi unu timpu, candu
le va paré reu Maghiariloru de ceea ce au facutu
le-amu atrasu numai atentiunea asupra consecentie-
loru rele ce le póte avé ori-ce lucrare fara preve-
dere, amu constatatu numai faptul istoricu, cá vine
unu timpu, candu ori ce eróre mare a barbatiloru
de statu 'si afla resbunarea s'a.

Si cum se lumineze autoritatile pe poporu, cá
acést'a se créda cá legea e favorabila pentru elu?
Ni se pare cá despre bunatatea legii poporulu se
va luminá elu singuru mai bine prin decursulu co-
massariloru si a segregariloru ce se voru face pe
bas'a ei. De aci urméza cá „déca legea este buna
o agitatiune in contra ei“ n'ar' poté avé nici-o tre-
cere la poporu, ér' déca legea este rea nu mai e
lipsa de „agitatiune“ deosebita spre a produce ne-
multiamirea tieranului. Prin urmare consiliulu ce
'lu dá „Pesti Napló“ autoritatiloru este, cátu pri-
vesce calitatea buna séu rea a legii, cu totul su-
perflu. Delaturati legile rele séu totu ce e reu
intr'insele si atunci ve'ti astupá si isvorulu nemul-
tiamiriloru si nu ve'ti avé a ve mai teme de nici
unu felu de „agitatiune.“!

Intr'unu articulu intitulatu „Ungari'a si
Boemi'a“ diarulu „Politik“ din Prag'a se si-
lesce a linisti pe Maghiari, cari se temu de peri-
culele ce-iar' poté amenintia, déca Cehii voru do-
bëndi egal'a indreptatire nationala. „Corr. Hon-

groise“ dicea mai deunadi, cá Ungari'a are a se
teme mai multu de Slavi decâtu de Germani, cá
numai caracterulu germanu alu Cislataniei le ofera
órecare garantia s. a.

„Ati fi trebuitu se ve aduceti aminte, dice „Po-
litik“, cá la 1860 si 1865 ministrii federalistici
au facutu preparativele pentru impacarea cu Un-
gari'a si cá atátu in Reichsrathulu d'antaiu, cátu
si in acél'a a lui Schmerling tocmai reprezentantii
federalisti au pledatu pentru autonomi'a Ungariei.
Din contra Nemtii centralisti intotdéuna s'au nisutu
ale luá Unguriloru din drepturile politice, cu deo-
sebite la 1877, candu au voitu se angageze pe Cehi
la unu resbelu in contra Maghiariloru. Mai de parte
néga, cá Cehii ar' dorí s'la v'is'are a Austriei;
si cum s'ar' poté gandi ei la o asemenea slavizare,
pe candu inca nu au dobënditu nici egal'a indrept-
tatire a limbei in Boemi'a si Moravi'a? Tóte a-
ceste sunt numai inchipuri fantastice, ce si le facu
cei dela Pest'a. Cehii nu voru se se amestece in
relatiunile interióre nationale ale Ungariei s. a.
Ce se atinge de program'a de s'centrali-
s'are i, apoi nici nu s'au aratatu pëna acuma
simptome, cá acést'a se va realisá in curendu, de
aceea nici nu se potu discutá acuma efectele pos-
sibile ale acestei descentralisari asupra Ungariei
s. a. —

Este fórté politicu din partea Cehiloru, déca se
silesca a linisti pe Unguri asupra programei loru,
cáci n'au uitatu inca, cá opozitiunea Unguriloru le-
a stricatu multu la 1871, candu cu ministerulu
Hohenwart. Intr'o privintia are dreptate „Politik“,
Ungari'a si Maghiarii nu sunt directu amenintati
de cátra federalismu, deórece ide'a federalistica re-
cere, cá tóte popórele si tierile se 'si aiba dreptu-
rile si autonomi'a loru. Numai supremati'a Maghia-
riloru, in form'a in care se manifesta, ea astadi
póte se fia resturnata printr'unu sistemu de descen-
tralisare federalisticu si lasamu se judece fiecare
déca acést'a ar' fi o nenorocire pentru Ungari'a.

Amu disu mai de multu, cá este posibilu, cá
intimpinandu grautatu din partea Nemtiloru, Cehii
se voiesca, a cástiga déca nu spriginulu celu puçinu
neutralitatea Unguriloru. Articulu diarului „Po-
litik“ contine unu astfelu de apelu la neutralitatea
Unguriloru. Se vedemu ce voru respunde acést'a.

In 16 l. c. s'a deschisu c o n f e r e n t i ' a
a m b a s a d o r i l o r u in Berlinu, fara vreo
solemnitate deosebita. Principele H o h e n l o h e
a aratatu intr'unu scurtu discursu scopulu coferin-
tiei si cá de basa a lucrariloru ei va servi articu-
lulu XXIV alu tractatulu dela Berlinu si alu
13-lea processu-verbalu alu congressulu. Desba-
terile conferentiei se voru tiené secretu, ea se va
ocupá numai cu cestiunea gréca. In diu'a prima
a fostu prandiu la principele Bismarck. Membrii
conferentiei sunt principele H o h e n l o h e (Ger-
mani'a), ambasadorii L a u n a y (Itali'a), S a i n t -
V a l l i e r (Françia), R u s s e l l (Angli'a)
S z e c h e n y i (Austri'a) si S a b u r o v (Russ'a.)

Hohenlohe a fostu alesu de presiedinte, de se-
cretari consil. Busch si comitele Mony. Sa ota-
cá conferentia se iea decisiuni cu majoritate sim-
pla, avédu fiecare dintre poteri numai unu votu,
fara considerare la numerulu membriloru comissi-
unei tehnice. In centrulu actiunei politice stá co-
mitetele St. Vallier, ambasadorulu Françiei, elu e
conducătoriulu Filoeliniloru si este numitu aci in
gluma „L'avocat de petit George“ (advocatulu mi-
cului rege George). La St. Vallier se tienu si
conferentie pregatitóre, la cari iea parte si trami-
sulu Greciei Brailas.

Françia, Angli'a si Itali'a favoriséza preten-
siunile Greciei, Austro-Ungari'a stá mortisiu pe
langa stipulatiunile congressulu si nu voiesce, cá
conferentia se tréca peste caracterulu simplei medi-
lociri, totodata se opune planulu de a se dá unu
mandatu de ocupatiune Italiei analogu celui

are Austri'a in Bosni'a. Bismarck se fi disu chiaru, cã pretensiunile Italiei asupra Trentinului (Tirolulu de sudu) s'ar' poté paralísã celu mai lesne prin aceea, cã li s'ar' dá Italianiloru o problema grea in Orientu, Austri'a inse se opune cu tôte acestea. Se dice, cã br. Haymerle are asigurarea, cã principele Hohenlohe nu se va despartí de ambasadorulu austro-ungaru, in momentul decisivu Austri'a póte conta pe Germani'a. Remane Russi'a; despre acést'a tace cronic'a deocamdata.

Vorbindu despre conferinti'a dela Berlinu „Deutsche Ztg.“ scrie: „. . . Congresulu s'a inceputu cã o tragedia si s'a finitu cã o comedia; conferinti'a-comedia va avé ea óre finitulu unei tragedie? S'ar' crede, cã reprezentantii poteriloru voru avé-o usioru de astadata, cãci nu e vorb'a de unu arbitriu intre colossii militari ai Europei, ci numai intre Sultanulu bolnavu si mititelulu rege alu Greciei. Credemu cã încãtu despre aceea, cã óre conferinti'a de façia va stabilí o întielegere intre marile poteru, nu mai póte fi indoiéla. Françi'a si Angli'a protegéza pe regele Georgios din tôte poterile; Itali'a nu se va opune, cãci in secretu doresce insasi a castigá protectiunea Angliei Germani'a va consentí spre a se aratá amicabila façia de Françi'a; Russi'a va dice si ea dá, pentru cã nu vinu in jocu interese slave si Austri'a va declará cu tóta recél'a, cã se alatura la decisiunea maioritatii. . . Europ'a va deliberá dér' in pace si va adjudecá Greciloru Janina multu dorita.“

„Adeverat'a tragedia se va desvoltá dupa conferinti'a. Sentintiele Europei n'au putere esecutóre si ea va dice si Greciloru „Ve damu Janin'a, luati-v'o.“ Ce va fi inse déca Turcii, nefiindu dispusi a lasá se fia transiatu cu incetulu pe cale diplomatica, voru respunde, scurtu „veniti si-o luati de veti poté.“ Unu resbelu intre Greci'a si Turci'a e fórté verisimiliu. Acestu resbelu anevoie se va poté „localisá.“ Tóta peninsul'a se póte preface in flacari. Muntenegrenii, Albanesii, Rumeliotii voru sarí la arme si chaosulu ar' fi gat'a, Europ'a ar' trebui se întrevina. Dér' abstragéndu chiaru dela acést'a, ce va fi, déca Turcii voru bate mic'a si reu organizat'a armata grecésca? Nu se va ivi din nou cestiunea esecutarii sentintiei poteriloru? Se dice, cã Angli'a propune, cã Itali'a se devina esecutória in Albanía. Dér' tocmai acést'a nu-o va suferi Austri'a. Eata dér' cért'a gata. Nimenea nu póte sci cu siguritate, déca si dupa conferinti'a actuala pacea se va poté sustiené asia, cumu s'a intemplatu dupa congressu! . . .“

Marti Domnitoriulu Carolu a primitu in audientia de concediu pe d. C o g a l n i c e a n u. Sambata se crede va parasí Bucurescii, spre a se duce la Parisu, se ocupe postulu seu de ministru plenipotentiaru alu Romaniei. — D. C a l i m a c h i C a t a r g i, ex-minstrulu plenipotentiaru alu Romaniei pe lènga presedintele Republicei francese, in mergerea s'a la Parisu s'a opritu in Bern'a spre a notificá consiliulu federalu alu Elvetiei independenti'a Romaniei. Dela Berna, d. Calimachi-Catargi se duce la Parisu, unde va presentá presedintele Republicei Grévy scrisorile sale de rechiamare.

Nóui c o n s u l a t e r o m a n e de a dóu'a categoria se institue la M e s s i n a in Italia cu d. cavaleru Domenico Manganaro cã consulu onorariu: la F l o r e n t i ' a in Itali'a cu d. Giuseppe Civeli, cã consulu onorariu si la S p e c i a in Itali'a cu d. Alvigini consulu onorariu. — M. S. R. Domnulu a datu esecutoriele, in virtutea carora d. Ernest Roll se póta esecutá functiunile de vice-consulu alu Germaniei la C o n s t a n t i ' a si d. comite d'Hericourt pe acelea de consulu alu Françiei la G a l a t i — M. S. R. Dómn'a a binevoitu a darui prin d. U r e c h i a d-lui de R o s n y, presedintele institutiunei etnografice din Parisu o frumósã fotografia a s'a cu subsemnatur'a autografica.

Din candu in candu se mai vorbesce câte ceva si cu privire la marea cestiune a viitoriului, cestiunea de s a r m a r i i g e n e r a l e a poteriloru europene. Astfeliu deputatulu anglesu R i c h a r d a propusu in siedinti'a dela 16 Iuniu a se face pasi pentru o asemenea desarmare, G l a d s t o n e 'ia respunsu, cã in Europ'a s'au esecutat prin resbelele din ultimii 30 de ani nesce operatiuni, cari favorezá o pace permanenta, asia s. e. unitatea Italiei, reconstruirea Germaniei, si cea mai recenta liberare a Slaviloru. Ar' fi de doritu, cã se se afle unu altu medioclu mai rationalu mai puçinu costisitoriu decâtu resbe-

lulu pentru aplanarea diferentieloru escate intre natiuni; o cestiune atãtu de delicata cã acést'a inse trebuie lasata in discretiunea guvernelor (sic!) Dep. Courtney a propusu unu amendamentu, care obliga pe guvern, a întrebuintá o nimerita ocaziune spre a recomanda guverneloru straine de s a r m a r e a. Primulu - ministru G l a d s t o n e nu voiesce se combata amendamentulu, dér' nici nu'lu recomanda. Dupa acést'a camer'a respinge propunerea lui Richard, ear' amendamentulu lui Courtney ilu primesce. — Acuma remane a asteptá pèna ce guvernulu anglesu i se vá dá „nemerit'a ocaziune“ de a propune desarmarea generala. Ne tememu inse, cã si noi si guvernulu anglesu va asteptá insedaru. Este bine inse cã se reînvoiesce ide'a umanitara a desarmarii din candu in candu, cã se nu se dè cu totul uitarii.

Densusiu 15 Iuniu 1880.

[S u f e r i n t i e l e l o c u i t o r i l o r u din valea Hatiegului.] Domnule Redactore! Trei plage amare suferi in anulu acést'a poporatiunea comitatului nostru alu Huniadórei. Se pare, cã s'a conjuratú chiaru si natur'a contra nóstra. Articlii mai principali economici, din care poporulu nostru se sustiene, sunt economi'a de campu, sub pólele muntiloru pométulu, ér' in munti economi'a de vite, acestea in anulu presente devenira prada furiei elementelor.

In Valea Hatiegului, dupa ce si pe aici plouile din érn'a trecuta fórté au spelatu si nimicitu semeaturile de tótna, locuitoriloru celoru mai multli mai remase pométulu, din care mai sperá ceva venite pentru acoperirea dàrei si altoru recerintie; dér' si acést'a a loru sperare se prefacú in jale, cãci o multime colossala de omide nimici si in estu anu mai vehementu cã in celu trecutú, fructele pomiloru, asia, cã pe venitoriu cei mai multu pomi se voru uscá. In partile nóstre montane fórté rarú s'a intemplatú se suferimu de-o atare plaga.

In lun'a lui Maiu fara de veste sosira cu unu ventu vesticu m u s c e l e c o l u m b a c e intr'o cantitate fórté mare, cari veninóse cumu sunt au omoritu multe vite, ce se aflau in campu séu in munti la pasiune séu in jugu, asia, cãtu dupa datele statistice ale Preturei cerculu Densusiu s'au aflatu morti 40 biboli, 38 boi, 40 vaci, 24 vitiei, 33 cãi, 349 porci, ér' daun'a estimata numai superficialu s'a urcatu la cifr'a de 11,341 fl. 20 cr. numai in miculu cercu Densusiu, dér' in comitatulu întregu si in aite comitate?

Aceste plage inca nu au fostu destule, ci câteva comune din cerculu pretorialu Densusiu a romanticei vâli óre canduva a Hatiegului (asia trebuie se dicu acuma) mai trebuira se indure o mare nenocire. — Póte cã mormentele strabuniloru nostri, cari zacu sub ruinele acestei romantice vâli, au conjuratú natur'a, cã se aduca si ea preste nepotii lorú in continuu tentatiuni séu ispite de aceste, cã se ne mai tredimú din letargi'a si somnulu celu de mórté. — Asia in 13 a l. c. n., impreunandu-se doi orcani viforosi, asupr'a vâlei comunei nóstre Densusiu, causara caderea unei grindine in marimea spaimentátóre a unei nuce, ba ici colo si mai mare si nimici si pe anii venitori pométulu, asemenea viile si semnaturile de tótna, cari in otarulu nostru, fiindu acoperite cu zapada peste érna, aveau unu prospectu mai frumosu, c'unu cuventu nimici tôte fructele, la cari mai poteamu contá pentru sustienerea familielor.

Acestu orcanu furiosu, dupa ce devasta otarulu Densusiu, se intinse in parte si peste comunele Ciul'a mare, Boiti'a, Silvasiulu superioru si inferioru si D-dieu mai scie peste care — furi'a lui devastátóre o suferí inse mai greu“ comun'a Densusiu.

Deci, onorate d-le Redactoru, vinu cu tóta onórea a incunoscintá pe on. comitetu pentru inun-datii romani transilvaneni, se ié in consideratiune si suferintiele cauzate locuitoriloru din acestu cercu prin furi'a elementara, ce spre nefericirea nóstra, cã ómeni seraci, ne loví. Pentru cã pe langa aceste plage fatale poporulu comitatului nostru aUniadórei mai suferé inca si va mai suferí pe decenie de o plaga si mai fatala, care taia afundu in viitorulu esistentiei lui materiale, întielegu urgenti'a segregatiuniloru si a comassariloru. —

Georgiu Densusianu,
parochu gr. c.

Dela sínódele eparchiali romane gr. or.

(Urmare.)

Raportulu consistoriului constata mai departe, cã in marginele budgetului s'au datu ajutóre la 11 scóle confessionale serace si la 16 invetiatori parte emeriti si neputintiosi parte seraci, dér' diligenti si cu purtari bune.

Conferintiele invetiatoresci prevediute la § 130 alu statului organicu s'au transformatu dela 1875 încóce in asia numitele cursuri suplementari, cari s'au tienutu in fiecare anu in decursu de mai multe septemani, Scopulu acestoru cursuri a fostu se se dé ocaziune invetiatoriloru dela scólele nóstre confessionali a'si acuirá mai de aprópe pregatirile nesessarii pedagogice si a'si însusi in modulu acést'a cuoscintiele neaperatu de lipsa unui invetiatoriu, care voiesce se corespunda pe deplinu chiamarii sale. Consistoriulu dice, cã cu aceste cursuri nu s'a atinsu scopulu, ce se avea in vedere, nu spune inse, cari au fostu cauzele acestui nesuccesu. Pentru aceea consistoriulu archidiecesanu a ordonatú in anulu trecutú a se tiené conferintiele invetiatoresci prevediute in § 130 din statulu organicu. Ele s'au tienutu in 10—13 Augustu. In acele tienuturi, in cari invetiatorii s'au instituitu in reuniuni aceste conferintie s'au tienutu conformu statutelorú acestoru reuniuni Reuniuni invetiatoresci s'au infintiatu pèna astadi in tienuturile Brasiovu, Fagarariu, Sibiiu, Sebesiu, Dev'a si Abrudu. Nu este indoiéla, cã cu timpulu se voru infintiá asemenea reuniuni si in celelalte parti ale Archidiecesei, pe bas'a unui proiectu de statutu elaboratu de consistoriulu archidiecesanu, pentru a avé pe cãtu se póte unu statutu uniformu pentru tôte reuniunile. Aceste reuniuni voru inlocuí cu successu conferintiele si cursurile suplementari practicate pèna acuma. In ceea ce privesc concludulu sinodului din 1877 Nro. 142 relativu la sustienerea de scóle comune cu romanii gr. cat. in comunele lipsite de mediulóce consistoriulu aduce la cuoscintia sinodului, cã in urma corespóndentieloru schimbate cu vener. ordinariate din Blasiu, Gherl'a si Lugosiu a remasu, cã numai in casuri concrete se se afle prin comun'a întielegere modulu de a aplicá § 45 din art. de lege XXXVIII din anulu 1868.

In fine raportulu consistoriului, cã senatu scolariu aduce la cuoscintia uuu casu specialu, care s'a intemplatú prim'a óra de candu s'a introdus statutu organicu in biseric'a nóstra. Acestu fapt este dissolvarea comitetului parochialu din comun'a bisericésca Orastia. Acestu comitetu parochialu esindu cu totul din marginele atributiuniloru sale, gerandu-se intr'unu modu cu totul arbitraru, ne mai voindu cunóscé nici legile de jurisdictiune si de disciplina, nici prescriptele statutului organicu: consistoriulu a fostu necassitatu o ordoná dissolvarea renitentului comitetu si a dispuee alegerea unui nou comitetu parochialu. Cu esecutarea decretului de dissolvare consistoriulu a insarcinatú pe unu comissariu consistorialu numitu ad hoc. . . Acesta este cuprinsulu raportului asternutu sinodului din partea consistoriului archidiecesanu, cã senatu scolariu. Sinodulu primesce in urm'a unoru deslusiri date de reportorulu comisiunei acestu raportu cã basa la desbaterea speciala. Siedinti'a se inchiea la 8 óre sér'a.

In sieeinti'a a XV-a tienuta in 8/20 Maiu s'a luatú in desbatere speciala raportulu consistoriului archidiecesanu, cã senatu scolariu. Raportulu comisiunei in partea s'a generale nu se exprima in modu tocmai avantajiosu asupr'a raportului consistorialu. In adeveru comisiunea constata, cã acestu raportu patimesce de fórté multe scãderi: Mai antaiu senatulu scolariu pare a 'si fi marginitu activitatea mai numai la afacerile curente, lasandu cu totul neresolvate mai multe probleme si dispositiuni sinodale de-o insemnata cu totul desebita. Sinódele precedente ordonasera cu întielegere si de repetite ori v i s i t a r e a s c ó l e l o r u, preliminaru sume relativu considerabile, pentru eventualii comissari, dreptu spese de caletoria. In faci'a unoru ordini categorice nu remane decâtú, cã sinodulu se regrete invecit'a datina, dupa care tocmai trebuinti'a cea mai adèncu simtita: visitarea scóleloru, a remasu pèna astadi o simpla dorintia nerealisabile. De asemenea nici pentru esoperarea a unui ajutoriu bñnescu pe sém'a scóleloru conformu concludulu sinodului din 1879 Nr. 83, n'a facutu in anulu trecutú consistoriulu nici unu pasu. In raportulu asternutu nu se pomenescu de locu dispositiunile ce a luatú in o cestiune atãtu de importanta, precumu este fondulu de pensiune pentru invetiatori (Nr. 117/1878). Consistoriulu n'a dispusu nici edarea unui mandatu de catechisatiune

la unei instructiuni in privinta acesteia cu toate, ca a avutu repetite insarcinari pentru acest'a. Nici chiar la propunerea datelor statistice n'a processu senatului scolaru cu destula staruinta. In adevru sinodulu ar' fi doritu se aiba date statistice, catu se pote de complete si esacte, reprezentandu unu tablou, in care se se oglindeze adevarata stare a scoliloru si a instructiunei confesionale.

Procedendu-se la desbaterea speciale, raportulu cetesce partea I a raportului consistorialu, care cuprinde, dupacumu amu raportatu, o scurta expunere a numerului siedintieloru si a piesseloru intrate si rezolvate, apoi ducerea in deplinire a insarcinariloru sinodali etc. si propune: „ca sinodulu se ia acesta parte a raportului spre placuta sciintia, cu acelu adausu inse: ca consistoriulu se comunice sinodului viitoriu: cate acte s'au rezolvatu la siedintiele senatului, cate afara de siedintie pe cele presidiale de asemenea, candu s'au tienutu la siedintiele. Mai departe se se impuna consistoriului insarcinarea de a satisface fara intardiare repetitiei si intetitorei demandari a sinodului: a visita scolile si a pune in aplicare catu mai grabnica toate dispositiunile sinodale in intregu cuprinsulu loru (114/1876; 140, 147, 149, 153, 154 din 1877; 117 din 1878 si 83 din 1879) d. St. Pacurariu face unu amandamentu la acesta propunere aduca: se se insarcineze consistoriulu se spuna pentru ce nu s'au potutu realisa conclusele sinodului; era la casuri, candu nu s'au potutu tiené siedintie se se justifice, deorace in priviuti'a siedintieloru consistoriulu, are se se conformeze regulamentului in vigore. . . Sinodulu primesce propunerea comisiunei modificata prin emandamentulu d-lui St. Pacurariu.

(Va urmá.)

Impartirea ofrandeloru pentru inundati.

(Urmare.)

XXVIII.

Procesu verbalu, incheiatu in comun'a **Bradu** la 18/30 Aprile 1880, in presentia d-loru delegati ai comitetului pentru inundatii romani, instituitu in Brasiovu Nic. T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a d-lui notariu cercualu din comun'a vecina Ribitia Alesandru Karatsonyi, a d-lui pretoru din Bradu Simeonu PISO si a d-lui protopopu Nicolau I. Miheltianu.

1. Domnii delegati primindu unu atestatu oficiosu desumarea dauna ce s'a causatu locuitoriului Simeonu Romanu din comun'a **Grohotu**, au datu acestuia unu ajutorin de 15 fl. v. a., nefiindu inse de facia, banii s'au predatu d-lui notariu din comun'a vecina Alesandru Karatsonyi cu obligamentulu de a-i predá lui Simeonu Romanu in presentia parochului si a primariului din Grohotu si a tramite cuitantia subscrisa de daunatu, de parochu si primariu comitetului din Brasiovu (15 fl.)

2. Din comun'a **Scrofa** s'a aratatu de catre notariulu de acolo la comitetulu din Baia de Crisiu, ca locuitoriulu din acea comuna Benea Rusalimu a patimitu mare dauna, si acestuia se dau 15 fl. v. a. nefiindu inse de facia Benea Rusalimu sum'a ee i se cuvine se preda d-lui pretore Simeonu PISO, cu obligamentulu de ai inmana daunatului in presentia primariului si a unui juratu si cuitantia subscrisa de acesti trei din urma se-o tramita comitetulu din Brasiovu.

3. Franciscu Savaczky din comun'a **Bradu** fiindu forte pagubitu si traindu in mare lipsa a fostu ajutatu cu 15 fl. v. a.

4. In fine mai venindu din comun'a **Juncu** nescal daunati si forte lipsiti anume: Nicola Fauru, Petru Tomescu, Petru Lupu, Iuonu Andreiu, Vasilie Lima, si Maria Dionisiu, li s'au datu cate 2 fl. v. a. (12 fl.)

In totalu s'a datu sum'a de 57 fl. v. a.

Spre adeverire urméza subscrierile:

(L. S.) Nicol. I. Miheltianu   Simeonu PISO,
prot.   pretore.
Franciscu Zavatzky   Alesandru Karatsonyi
prin Ales. Karatsonyi.   not. cerc. din Bibitia.

XXIX

Procesu verbalu, incheiatu in comun'a **Criscioru** la 18/30 Aprile 1880 in presentia d-loru delegati ai comitetului pentru inundatii romani, instituitu in Brasiovu, Nicolae T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a d-lui notariu cercualu Atila Baternay si a d-lui pretoru Simeonu PISO din Bradu.

Domnii delegati avendu informatiune si convingendu-se despre daunele cauzate prin inundarea Crisiului, cu deosebire d-lui proprietariu Ladislau Popu din Criscioru, au decisu ai dá unu ajutoriu de 40 fl. v. a.

Urmatoriloru locuitori din Criscioru, cari sunt cei mai lipsiti si adeca veduvei An'a Munteanu lui Mihaiu, Nicolae

Almasianu, George Romanu, Gram'a Tutia lui Mihaiu, si veduvei Anica Munteanu li s'a datu fiacaruia cate 8 fl. v. a. (40 fl.)

In totalu s'a datu in Criscioru sum'a de 80 fl. v. a. Cu acest'a incheiandu-se processulu verbalu spre adeverirea lui urméza subscrierile.

(L. S.) Baternay Atila   Simeonu PISO, pret.
notariu.   Ladislau Pop.

(Va urmá.)

Din memoriile lui I. Hellade R. Georgiu-Lazaru.*

Totu era degeneratie si amortire in ceea ce se atinge de numele Romanu si patria, pena se nu vie repozatulu intru fericire **Georgiu-Lazaru** in tier'a nostra. Limb'a incepuse a se corcá si a se corumpe cu totulu; prin biserice preotii si cantaretii erau plini de orgoliu, deca potea a face servitiulu divinu pe grecia, cum se dicea pe atunci; si limb'a greca se schimonosea in limb'a loru nedepinsa cu accentulu grecu. De nu putea mai multu incai cantarile se sfortia a le parodiá in grecesce. Spre aceasta fiind-ca era in moda, era tiparite in adinsu, de speculatie, nisce Bucovne in limb'a elenica cu litere ciriliane. Preotii dela mahalale cum si insusi cei de prin sate, ca se imite pe cei din centrulu capitalei, ce se dicea tengu, se intrecea inganfandu-se a cantá: aghios ofteos; axion estinos aliftos etc. Parintii se bucurau, candu audiau pe fiii loru, ca au ajunsu a dice pitevo si pateremon si a spune pe carte (canonarchisi) in grecesce. . . . .

Cata durere ar' fi potutu fi pentru unu omu simtitoru si cu adeveratu religiosu de va fi fostu pe atunci se veda limb'a si religia atatu de degradata. Caci de era cate unu cantaretiu ce ar' fi cantatu romanesc, acela canta in stanga, salariulu lui era forte modestu unde pe disculu cantaretului grecu se vedea adesea la dile mari rublele de aur beslici si iusluci, pe alu Romanulu abia se vedea cateva parale. Cata degeneratie era, dicu, si in religie si nationalitate, candu Romanulu ajunsese a se glorificá intru a dispretia pena acolo religia, nevoidu a mai intielege preceptele ei astupandu-si auditu la vocea ei salutara, si facendu intradinsu ale vorbi si a le canta intr'o limba, ce nu era a parintiloru sei si pe care nici nu o intielegea. Atunci in adevru, mai ca si acum, s'ar' fi pututu aplica Romaniloru ceea ce psalmistulu dice despre idoli; „urechi au si nu audu, ochi au si nu vedu.“

Totu era degeneratia si amortire. Esindu din biserica, unde junii se duceau mai multu se veda frumusele, caci baluri si teatre nu erau, si unde femeile se duceau se si arete la vedere vestmintele si sculele, si sprincenele imbinate, ca la fanariotele dela curte, vedea i pe jeluitoru a cautá se si faca si se si de jalb'a (petitia) la guvernulu in limb'a grecesca, si a se roga la redactorulu ei a o face ceva mai elinica. Cine era boieru i era rusine a spune ca e Romanu) celu cu parinti necunoscuti, deca sciea doue trei grecesci, nu mai vrea se treca de Romanu; dicea, ca este Grecu.) Numele de tata si mama era nume

*) Acesta schitia interessanta biografica scrisa de Heliade Radulescu in „Curierulu romanu“ din an. 1839 si apoi preschimbata prin adaugirile si indreptarile facute de repausatulu s'a publicatu in „Binele Publicu“ din Maiu a. c. Red.

1) Este si unu anecdotu: Τι είσαι? (ce esci)? — Ρωμαίος (grecu, asiá se dicea grecii pe atunci, Romei) — Πώς σε λένουσι; (cumu te chiama?) — Ράδουλας (Radu); — Από που; (De unde esci?) — Από το φελινάρι (Dela Felinar, — nu sciea a dice Phanar). Pe unu boierulu Romanu dela Craiova mai in urma in emigratia s'a, la 1821, la Sibiu, ilu intrebá odata unu magnatu unguru; ce esci domnia ta? — Boieru respunde elu. — Sciu dise intrebatoriulu; inse de ce natie, Grecu esci? — Nu, respunde boieriulu. — Apoi der' esti Romanu, deca esti de dincolo. — Ba m'a feri santulu, dise scuturandu-se Olteanulu: nu sunt Romanu, sunt boieru. — De ce natie? A dause magnatulu unguru. — De ce natie? ce e natie? — De ce neamu? — adause intrebatoriulu. — De neamu boierescu, respunde boieriulu. Pena astadi a remasu anecdota acesta intre nobilii unguri, ce o spunu cu mare mirare.

2) Astfelu era unulu sardarulu Manolache fiu de popa romanu ce se mani'a focu, candu i dicea cineva, ca i scie originea de Romanu. Astfelu fratele d-lui I. Lacedanulu ce era gramaticu la Polizake, si isi abandonase numele de Lacedan, numindu-se Papadopolu.

Astfelu clucerulu Kyriac si Athanasiu Christepulos. Astfelu unchiulu meu fratele mamei remase de atunci din scola cu numele de Danielopolu; astfelu in fine mie mi se schimbá numele de familia din Radulescu in Heliade. Cei ce nu sciau grecesce, ca se semene cu boierii cei mari, vorbiau romanesc stricatu pe grecie, dupa cumu vorbece mai pena astadi familia Ghiculesciloru; u'a dhoue dose tinji, sase, dhati parerea. Cei cu abuzulu lui u mutu pe atunci ar' fi fostu forte voiisi.

proste si se audiau numai in casele mojiilororu.) Se dicea babaca si Nineaca si prin unele case afendake. Prin casele boieriloru nu cuteza a dice Tatalu nostru, ca ar' fi fostu o profanatie se faca pe Dumuediu, „jicuom“: Dumnediu era si elu babaca.

Aceasta si mai rea decatu acesta era starea Romanului) in aceea ce se atinge de anim'a si de sufletulu lui si de nationalitatea lui, candu ajunsu intre noi Georgiu Lazaru Totu era degeneratie si amortire: gerulu moralu celu mai horibilu.

Georgiu Lazaru s'a nascutu in Transilvania, in satulu Avrigu, de langa Sibiu, de pe mosia lui Bruckental. Luatu de micu in casa acestui magnatu lua o educatie omenosa prin ajutorulu acestui barbatu ce a sciutu in multe ramure face unu nobilu usu alu averiloru sale.

Mai tardiu prin ajutorulu patronului seu, fu trimisu la Vien'a, si acolo cu mare sporu isi termina mai multe cursuri in universitate. Mai doue-diece de ani stete acolo si cultivá sciintiele matematice fizice si filosofice. Se dete mai la urma cu dinadinsulu la invetiatura teologiei, fiindu indemnatu de patronii sei a se pune intre candidatii de episcopu alu Ardealulu de credintia greaca neunita.

La numirea episcopului, fiindu alesu Prea sinta s'a actualulu episcopu parintele B. Mog'a) Lazar fu chirotonitu si numitu archidiaconu alu episcopiei si asediatu ca invetiatoriu juniloru ce se preparau pentru preotia, seminare romane nefiindu pe atunci. Intemplandu-se ore cari neintielegeri, produse din precedent'a rivalitate la episcopatu, intre episcopulu Mog'a si intre repozatulu Lazaru, acesta dupa ce fu maltractatu intr'o gradina publica prin nesce asasini mascati, trech in Brasiovu, de unde apoi ca professoru alu fiiloru repozatei Logophetesei Barcanescei, Scarlatu si Dumitru, trech cu aceasta cocona in tier'a romanesc la noi.

Aci mai multu de unu anu exercita professia de ingineru. Printr'aceasta se facu cunoscutu repozatulu Banului C. Balaceanulu, atunci Logofetu de tier'a de susu.

Acestu boieru, fara eruditie helenica, caci ar' fi fostu si elu stricatu ca ceilalti,) avea o judecata sanetosa; era unu tipu de vechiulu si adeveratulu boierismu alu tierii; incepuse servitiulu dela scriitoru si zapciu ca si repozatulu Grigoriu Baleanulu. Vorbirile cele dese ale lui Lazaru asupra nationalitatii romane aflara unu echo in anim'a repozatului Balaceanulu, care deveni protectorulu acestuia si ideiloru lui. Balaceanulu facea adesea opositie lui Caragi'a, si acesta, ca se'l mai iconomisescu, cum se dicea, ilu numise pe atunci dimpreuna cu Georgiu Golescu ginerile Balaceanului, Eforu alu scoliloru (grecesci pe atunci). Lazaru insuffa boierulu romanu incredintierea, ca se potu invetia sciintiele in limb'a patriei. Eforia facu o „nanafora“ catre Domnu, cerendu a stabili o scola romana la Santulu Sava spre invetiatura sciintieloru in limb'a nationala. Vorbele: sciintie in limb'a nationala se parura Domnitorului grecu cu totulu stranie si hazardose. Cu tote aceste pentru curiositate, ordona spre a se aduna Divanu si a se chibzu deca limb'a, romana este capabila de a cultivá si desvoluta sciintiele. In Divanu a fostu chiamatu si protodidascalulu Veniamin, primulu profesoru seu directoru alu scolei domnesci dela Magureanulu. Acesta era profesoru de filosofia si matematica in limb'a greca) dimpreuna fu chiamatu si Georgiu Lazaru mai multu ca o curiositate de originalu.

Fu intrebatu, seu mai bine sic n'atu in multe; in vanu bietulu omu se nevoia se arate, ca termenii sciintieloru si arteloru sunt necunoscuti in tote natiunile; si fresce nu potu limbele se i aiba mai nainte de a cultivá sciintiele si artele, si alte asemenea; in vanu in alte sicane respunde si demonstrá, ca si in limb'a greca a popolului, verb'a filosofia nu a fostu cunoscuta mai nainte de Pythagora, si ca acesta din vorbele populare φίλος (amicu, amatoru) si σοφίας (sapienia seu intieptiune) facu vorbele φιλόσοφος (philosophu amatoru de sapientia) si philosophia; si ca Romanulu facendu ca si celalealte natiuni ale Europei, germenii sciintieloru si arteloru ii va lua unii din limb'a grecesca, altii din latina, si altii ii va face dela sine, precum facura si anticii romani formandu-si latina seu limb'a loru culta; cum spre exemplu dela lucire potu face perlu-

3) Acesta vorba s'a introdusu prin campaniele rusesce, ce prin casele boieriloru mari se dicea mozicu.

4) Vedi caletoriile lui Constantinu din Golesci; si o nota ee am comunicat-o d-lui Russo si a publicat-o in scrierea s'a Romani'a si Turcia.

5) Traia inca la anulu 1839, candu s'a scrisu aceasta biografia.

6) Amenuntulu acesta nu s'a pusu in prima editie de si ilu cunosceam. Traia pe atunci repozatulu Mog'a. Era Romanu, nu era veneticu si satrapu ca Shaguna (?! Culeg. „G. T.“); inse, ce se'i faci era totu din scola Theocapililoru.

7) Din cei eruditi numai Vacarescii si Balenii conservá Romanismulu si ave onoarea de a se numi Romani.

8) Acesta fu mai in urma, in timpulu luptei de independentia a Helladei, membru alu senatului din Athen'a.

ci du, si din radacin'a lui o p a c i t u potu avé vorb'a o p a c u; in vanu bietulu Romanu, ce trecea de originalu, assudá se arate cá omulu in genere este aptu spre a se inavuti cu idei si sciintie si cá ideiloru séu prin invoire séu prin imprumutare li se dau unu nume, prin care se facu cunoscutu omului; séu cá aceste nume se facu cunoscutu omului prin infacisiarea si cunoscerea ideei; in vanu la tóte; cá la tóte Archididascalulu Benjamin, tiindu capulu in josu si musicandu-'si câte unu firu din barba. respundeá, cá unu oracolu: δὲν γίνεσθαι, ἄδυσθαι, (nu se póte stapane.) Reposatulu Iordache Philipesculu, si alti boieri, intre cari erá si insusi George Golesculu, repetá cá unu echo: δὲν γίνεσθαι!

(Va urmá.)

Diverse.

[O deputatiune] a Romaniloru din Sibiu in frunte cu d. archimandritu Pope'a a felicitatu pe deputatulu cercului Beiusiu, d. Partenie Cosm'a, cu ocaziunea reintórcerei sale dela dieta, pentru zelulu cu care a aperatu interesele de esistentia ale poporului romanu in cursulu desbaterii asupra proiectulu de lege agrariu.

[Trenulu de placher] acceleratu, care erá se plece la 19 l. c. dela Sibiu la Bucuresci din cuus'a unei pedeci neprevédute s'a amanatu pentru mai tardiu.

[Casu de mórte.] Ni se anuntia, cá Iosifu Popoviciu, advocatu asesoru consistorialu, deputatu sinodalu si congressualu etc., a repausatu in 15 l. c. in Aradu.

[Congressulu bisericescu alu Serbiloru], dupa cumu scrie „Zastava“, nu se va aduná in anulu acest'a. Ministeriulu a si adressatu in privinti'a acest'a unu rescriptu comitetului congressualu din Carlovitiu. Motivulu principalu ca nu se conchiama congressulu este, cá ministeriulu nu i s'a prezentatu pèna acuma inca nici unu actu din period'a trecuta congressuala. In data ce se va delaturá acest'a pedeca, congressulu se va poté conchiama. — Guvernulu unguurescu semte o deosebita placere, candu i se dá ocaziunea a amaná asemeni congrese, nodulu in papura se gáseste lesne.

[Comitetulu dameloru romana din Blasiu.] va arangiá la 27 Iuniu st. n. a. c. o „Petrecere de véra“, in „Berculu Metropolitanu“ in favorulu fondului pentru studentii lipsiti in casu de morbu. — Ofertele maranimóse suntu a se tramite Dómnei Ros'a Colceriu, casariti'a comitetului. Pretiulu unui biletu: pentru familia 1 fl., pentru 1 persona 50 cr. v. a. Inceputulu 2 óre d. a. La casu, candu tempulu vá fi nefavorituriu, petrecerea se va tiené in „Otelulu Nationalu.“

[O prierea importului devite in Ungari'a.] Agenti'a vapóreloru dupa Dunare comunica urmatóarele: Contrariu anuciului nostru din 18/30 Maiu a. c. aducemu la cunoscinti'a generala, cá conformu ultimei decisiuni a ministeriulu de comerciulu Reg. maghiaru importatiunea si trecerea viteloru cornóse din Russi'a, Romani'a Bulgari'a si Serbi'a in Ungari'a este cu deseversire oprita. Oaie, vie, lana de oaie, matie, piei si tóte celelalte produse animale se potu importá séu trece prin Ungari'a si Orsióv'a, trebuie se fia inseacompaniate de unu certificatu de sanetate. (?)

[Tierile de josu si Romani'a.] Sub titlulu acest'a reproduce „Press'a“ o scrisóre din Bucuresci publicata in diarulu principalu din Hag'a „Dagblad“, care, pe lènga descrierea primirei, ce s'a facutu tramisului Tieriloru de josu cavaleru I. A. Keun la Curtea romana, contine urmatóarele passage amicabile pentru Romani: „Etichet'a Curtii Romaniei este fórte severa, dér' tactulu deosebitu si amabilitatea Altetieloru Loru sunt asia in càtu d'abia se observa. Acestu prandiu regalu trecù cá unu visu feericu, in care veselele materiale erau inlocuite de acelea ale animei si ale spiritului. A. A. L. L. se intórsera pe peluza, unde ele facura compatriotiloru nostri onóra de a se intretiene multu timpu cu dènsii. Amabilitatea incantatóreloru dame ale Palatului si demnitariloru presenti faceau acésta serbare cu totul atragétóre si invitatii se retraseru incantati si regretandu, cá órele trecuseru cu o rapeditiune vertiginósa. Nu se póte cineva impedecá de a simti o profunda admiratiune pentru unu printiu teneru frumosu si vitézu, care 'si a doveditu amorulu pentru tiér'a s'a, punendu-se in capulu trupeloru sale, espunèndu-se la modes-

tulu trau alu soldatiloru sei: pentru o printiesa frumósa, care s'a devotatu cu cea mai mare dragoste la ingrigirea ranitiloru, dandu-le tóte ajutórele sugerate de o mare si frumósa anima, si pentru o natiune, care, fara a fi pregatita si aprópe lipsita de cele trebuintióse, a cuceritu atátu de gloriosu o independintia, ce a botezat'o in siróie de sange. Olandezii, cari au cuceritu cu atát'a vitejie libertatea loru, nu potu de càtu a simti o mare simpatia pentru unu poporu, care asemenea a prociamatu atátu de bravu pe a s'a si care, departe de a face parada pentru acésta, continua cu mai multa fortia, cá nici odata, acele traditiuni de ospitalitate, practicate cu o cordialitate sincera, care face siederea in acésta tíera atátu de incantátóre.“

[Scóla de scrima.] Maestrulu de arme d. Albert Fözö va incepe in 20 Iuniu st. n. unu cursu de scrima, care va durá trei luni. In timpul acest'a se obliga de a instruí pe fiecare in a se bate cu sabi'a. Onorariulu este de 6 fl. pe luna, pentru studenti numai 3 fl. Scóla de scrima se afla in Blumenau, strad'a mare Nr. 343.

[Societatea russésca pentru dreptulu internationalu.] Fundarea acestei societati s'a serbatu la 12 Iuniu c. in palatulu printiului de Oldenburg la Petersburg. Printiulu intr'o vorbire a aratatu, cá scopulu acestei societati este propagarea ideiloru dreptului internationalu, intarirea legaturiloru d'intre popóre si usurarea consecintieloru rele ce le au rebelele pentru popóre si guverne. Pe orizontu se arata stéu'a lucitóre a pacii. Candu colib'a tierarului prosperéza, tronulu stá tare s. a. Dupa acésta baronulu Jomini a precisatu scopulu societatii. Civilisatiunea aduce cu sine, cá dreptulu intaritu de interesu se dobèndésca superioritate asupra fortiei. Adi esista mai multe asociatiuni de aceste; este o datorita a fiacarei natiuni se aduca o pétra pentru edificiuulu mare alu pacii. Inmultindu-se asociatiunile aceste, ele voru representá consciinti'a lunei civilisate, ele voru mai avé missiunea de-a se intielege intre sine facèndu possibile o adunare generala intr'unu statu neutralu, pentru a discutá cestiunile internationale, a influentiá directu asupra guverneloru si asupra opiniunei publice, formandu astfel unu feliu de arbitriu moralu. — Frumósa tinta acésta, Russi'a inamtea tuturoru ar' avé mare lipsa de a invetiá se respecte conventiunile ce le incheia cu aliatii sei.

[In afacerea criminala] a greculu dela Brail'a Scarvuli judele de instructiune a provocatu o comisiune medicala, compusa din doctorii speciali din Bucuresci: Capsi'a, Marcovici si Sutiú. Acésta comisiune a confirmatu cele constatate de comisiunea medicala locala in greutatea parintelui infamú. Copil'a ambla acuma prin camera, este vesela, póte vorbi bine. Se spera, cá cu incetulu ea se va vindecá cu totul.

[O moru de arestanti.] Cetimu in „Correspondinti'a provinciala“ din Pétr'a: „La penitentiariulu Pangaratii, in septeman'a curenta, 5 hoti, transferati de curèndu dela Margineni, au omoritu cu cutitulu pe unu arestantu, care 'lu banuiau, cá este spionulu directorului penitentiariului. Dupa ce a omoritu pe tovarasiulu loru de pedépsa, s'au inchisu in un'a din odaile penitentiariului si au baricadatu usi'a, asia in càtu in diu'a aceea nu s'a potutu face nimic'a. Pe nópte sentinelele s'au schimbatu fórte desu, asia, in càtu, feréstr'a odaiei, in care se inchisese omoriterii, a fostu bine pazita. In diorii dilei dupa ce au intratu la rèndu soldatulu X. acest'a s'a suitu pe scara la feréstr'a omoritoriloru. Acolo ce se véda? Ei scosesera podeal'a si se baricadau; sentinel'a somandui, ei au inceputu se dé prin feréstr'a cu lemne; sentinel'a inse s'a pazitu fórte bine, asia in càtu a scapatu neatinsa. Cu tóte acestea temendu-se de alta nenorocire, soldatulu apare la feiéstra, soméza pe criminali a se predá, unulu din ei Fagarasiunu pune man'a pe poporu si se pregatea se 'lu lovésca, dér' elu mai inainte de a'i veni lovitur'a poporului, facù focu in criminalu, care la momentu a fostu mortu. Numai dupa ce se facù acésta ceilalti se predara si revolt'a se terminá. Parchetulu a constatatu faptulu. Soldatulu cu acésta ocaziune 'si a indeplinitu bine datori'a.“

[Gard'a civica in Romani'a.] „Monitoriulu“ publica decretulu domnescu, prin care se face numirea in functiunile superióre dingard'a civica conformu legeri. Inspectoru generalu alu gardei civice e numitu generalulu de brigada Atanasiu Călinescu.

Sciri ultime.

St. Petersburg, 16 Iuniu. „Journal de St. Petersburg“ dice, cá principele Muntenegrului primesce Dulcinjie in schimbulu districteloru locuite de Albanesi, rezervandu'si cu tóte astea a aprecia tractatulu de cedare si reclamandu garantii pentru essecutarea s'a.

Londra, 16 Iuniu. Regele Greciei a fostu primitu la Guildhall cu mare ceremonia. Lordulu-Maioru a oferitu Maiestatii Sale Helenice unu dejunu la care asistau principele si principes'a de Galles, ducele de Cambridge si d. Gladstone. Lordulu-Maioru a redicatu unu toastu in sanetatea regelui si pentru prosperitatea Greciei; regele a respunsu cá este adencu miscatu de acésta simpatia. Principele de Galles si d. Gladstone au esprimatu la rèndulu loru urarile ce facu Anglesii pentru desvoltarea Greciei.

Anunciu.

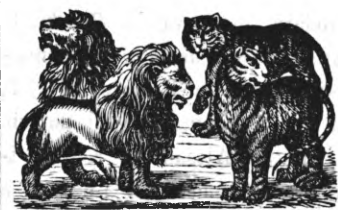
Am onóre de a aduce la cunoscinti'a onoratulu publicu romanu, cá dupa o pracsá mai bine de 6 ani in calitatea de medicu secundariu, atátu intr'unu spitalu dintre cele principale ale Vienei, càtu si in primulu institutu de cura cu apa rece de acolo, — m'am stabilitu pentru sesonulu de véra la Gräfenberg (Silesia Austriaca) cá conducétoriu a celui mai vechiu institutu de cura cu apa rece — fundatu de insusi nemuritoriulu Priesnitz.

Informatiuni mai de aprópe cu privire la acésta cura — sunt gata cu placere a dá in decursulu sesonului — directu dela Gräfenberg, éra in timpul celalaltu dela locuinti'a mea stabila: Viena IV Goldeggasse Nr. 9.

Dr. Hosanu

mediculu institutului Priesnitz din Gräfenberg.

3—3

Mare

MENAGERIA

cea mai mare din câte se afla ambulante. Ea contine animale din tóte pàrtile lunei.

E deschisa pentru publicu dela 8 óre demineati'a pèna la 9 óre sér'a.

Hranirea tuturoru animaleloru rapace la 6 óre dupa amédiu.

Totodata se observa cá, subsemnatulu doresce a cumpera unu cãne de oi albu si pui (málaci) albi de bivolu.

Cu tóta stim'a

—2

PASSOG.

Preturile piatiei

din 18 Iuniu st. n. 1880.

	Hectolitre.	fl. cr.	Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea	9.60	Mazerea	7.80
	midilocu	9.—	Lintea	8.70
Mestecatu	de diosu	8.—	Fasolea	6.90
		5.50	Cartofi	1.90
Secara	frumósa	6.—	Sementia de inu	10.30
	de midilocu	5.80	de cânepa	6.30
Ordiulu	frumosu	5.30	1 Chilo.	fl. cr.
	de midilocu	4.70	Carne de vita	—48
Ovesulu	frumosu	3.40	de rimatoriu	—25
	de midilocu	3.30	de berbece	—32
Porumbulu		5.30	100 Chile.	fl. cr.
Meiu		6.80	Seu de vita prospetu	35.—
Hrisca		—.—	„ „ „ topitu	48.—

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 18 Iuniu st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliches)	73.50	Oblig. rurali ungare	95.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu).	74.05	„ „ Banat-Timis.	93.50
Losurile din 1860	133.80	„ „ transilvane.	95.—
Actiunile bancei nation.	831.—	„ „ croato-slav.	95.—
„ instit. de creditu	283.80	Argintulu in marfuri	—.
Londr'a, 3 luni.	117.10	Galbini imperatesci	5.53
		Napoleond'ori	9.31
		Marci 100 imp. germ.	57.95

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henriu.